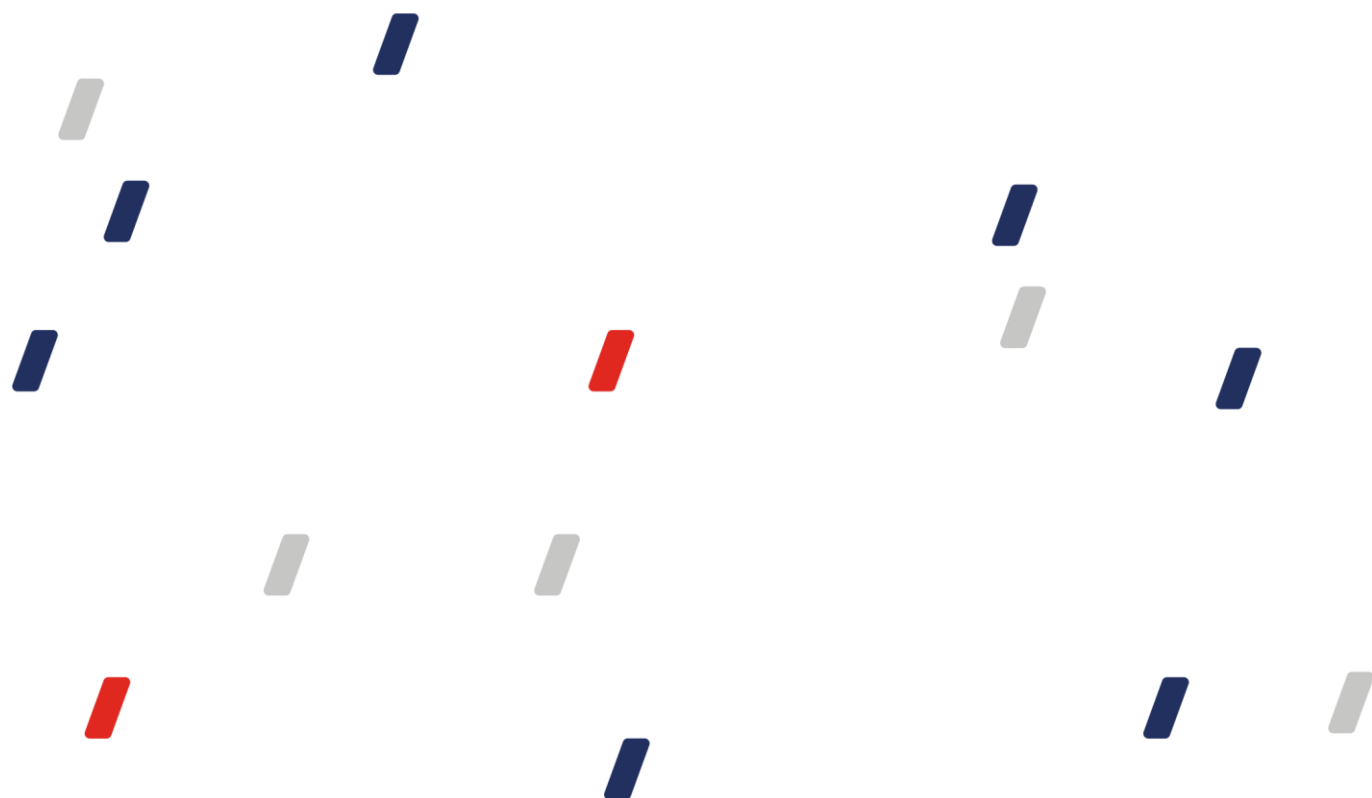

VÝKLADOVÉ STANOVISKO ERÚ 1/2023

k problematice neoprávněného odběru elektřiny nebo plynu při opakovaném neplnění platebních povinností

OBSAH

1	RELEVANTNÍ USTANOVENÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	1
2	ÚČEL VÝKLADOVÉHO STANOVISKA	1
3	VÝZNAM NEOPRÁVNĚNÉHO ODBĚRU A JEHO PRÁVNÍ DOPADY.....	1
4	OPAKOVANÉ NEPLNĚNÍ PLATEBNÍCH POVINNOSTÍ – POZITIVNÍ VYMEZENÍ	2
5	OPAKOVANÉ NEPLNĚNÍ PLATEBNÍCH POVINNOSTÍ – NEGATIVNÍ VYMEZENÍ	2
6	UPOZORNĚNÍ NA CHARAKTER VÝKLADOVÉHO STANOVISKA.....	3

1 RELEVANTNÍ USTANOVENÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Předpisy:

- /// Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „energetický zákon“)

Ustanovení:

- /// § 51 odst. 1 písm. b) energetického zákona
- /// § 74 odst. 1 písm. b) energetického zákona

2 ÚČEL VÝKLADOVÉHO STANOVISKA

Energetický zákon ve výše uvedených ustanoveních, obsahově shodně pro oblast elektroenergetiky i plynárenství, vymezuje jednu ze skutkových podstat neoprávněného odběru. Existence neoprávněného odběru je jedním ze zákonných důvodů, kdy je provozovatel soustavy nebo dodavatel oprávněn legálně přistoupit k omezení či přerušení dodávky elektrické energie a plynu [srov. § 25 odst. 3 písm. c) energetického zákona apod.].

Energetický regulační úřad (dále jen „ERÚ“) se v současnosti setkává ve zvýšené míře s jednáním obchodníků s elektřinou a plynem, kteří vůči zákazníkům deklarují záměr omezení či přerušení dodávky elektřiny nebo plynu z důvodu neoprávněného odběru, zejména neoprávněného odběru spočívajícího v opakovaném neplnění platebních povinností. V tomto ohledu považuje ERÚ za žádoucí podmínky vzniku neoprávněného odběru vyjasnit.

ERÚ tímto výkladovým stanoviskem informuje účastníky trhu o přístupu, který bude zohledňovat ve své rozhodovací činnosti, bude-li se předmět rozhodnutí týkat aplikace ustanovení § 51 odst. 1 písm. b) nebo § 74 odst. 1 písm. b) energetického zákona. Jedná se zejména o případy posuzování oprávněnosti omezení či přerušení dodávek elektrické energie a plynu v rámci řízení o přestupcích spáchaných provozovateli soustav, anebo dodavateli, kteří dali k takovému postupu pokyn, v souvislosti s neoprávněným omezením či přerušením dodávky.

3 VÝZNAM NEOPRÁVNĚNÉHO ODBĚRU A JEHO PRÁVNÍ DOPADY

Existence neoprávněného odběru elektrické energie či plynu představuje právem aprobovaný důvod, kdy je dodavatel elektrické energie či plynu anebo provozovatel příslušné infrastruktury, k níž je zákazník připojen, oprávněn pozastavit plnění závazku zajišťování dodávky komodity či služby distribuční soustavy (resp. služby přepravní soustavy či přenosové soustavy) zákazníkovi.

Jelikož k zajišťování dodávky nebo distribuce (resp. i přenosu a přepravy) dochází na základě smluvního závazku, je přerušení či omezení dodávky či zajišťování služby příslušné soustavy stíženo obecným zákazem, jak vyplývá ze skutkových podstat příslušných přestupků souvisejících s tímto jednáním [srov. § 91 odst. 3 písm. l), § 91 odst. 4 písm. r), § 91 odst. 5 písm. e), § 91 odst. 7 písm. p), § 91 odst. 9 písm. s) nebo § 91 odst. 11 písm. f) energetického zákona]. Existence neoprávněného odběru na straně zákazníka představuje obecnou výjimku, v níž je přerušení či omezení dodávek elektrické energie či plynu připuštěno.

Je třeba vycházet z toho, že služby dodávky elektrické energie a plynu, jakož i zajišťování služby příslušné infrastruktury, představují v praxi dvoustranná právní jednání subjektů, které jsou vzájemně v rovném postavení (tudíž právní vztahy mezi nimi mají povahu soukromoprávní). Pro soukromoprávní postavení smluvních stran je typické, že žádná z nich nemůže disponovat právními prostředky, kterými by rovnováhu stran smlouvy vychylovala jednostranně ve svůj prospěch a v důsledku toho požívala práv, kterými druhá strana ve srovnatelné míře nedisponuje. Z tohoto důvodu je nutno ustanovení energetického zákona ohledně neoprávněného odběru vykládat restriktivním způsobem. Přerušení či omezení dodávky z důvodu

neoprávněného odběru tak může být oprávněným nástrojem pouze za situace, kdy po držiteli licence legitimně nelze požadovat, aby službu nadále poskytoval.

4 OPAKOVANÉ NEPLNĚNÍ PLATEBNÍCH POVINNOSTÍ – POZITIVNÍ VYMEZENÍ

Podle § 51 odst. 1 písm. b) energetického zákona je neoprávněným odběrem elektřiny odběr při opakovaném neplnění platebních povinností nebo platebních povinností, vyplývajících z náhrady škody způsobené neoprávněným odběrem elektřiny, které nejsou splněny ani po upozornění. Podle § 74 odst. 1 písm. b) energetického zákona je neoprávněným odběrem plynu odběr při opakovaném neplnění platebních povinností nebo platebních povinností, vyplývajících z náhrady škody způsobené neoprávněným odběrem plynu, které nejsou splněny ani po předchozím upozornění.

Zákon předně jakožto znak neoprávněného odběru stanoví znak **opakovanosti** neplnění platebních povinností. S ohledem na použití množného čísla (povinností) v textu zákona v kombinaci s užitím slova „opakované“ má ERÚ za jednoznačné, že aby se jednalo o neoprávněný odběr, musí být zákazník v prodlení¹ minimálně s úhradou dvou platebních povinností.

Zákon dále uvádí, že se jedná o platební povinnosti, které nejsou splněny **ani po upozornění**. Podmínkou vzniku neoprávněného odběru tak je, že zákazník je na prodlení adresně upozorněn, zákon zároveň předpokládá možnost dodatečného splnění, tj. mezi tímto upozorněním a přerušením či omezením dodávky musí být zákazníkovi dán časový prostor pro dodatečné splnění jeho povinností.

S účinností od 01.10.2022 ustanovení § 11ea energetického zákona stanoví, že spotřebitel má právo na poskytnutí informace o opatřeních, kterými je možné předejít přerušení nebo ukončení dodávek elektřiny, plynu nebo tepelné energie při neoprávněném odběru z důvodu neplnění platebních povinností, včetně informace o tom, zda mu dodavatel umožní splnění platebních povinností ve splátkách. Tyto informace musí dodavatel poskytnout spotřebiteli společně s upozorněním na neplnění smluvených platebních povinností alespoň 30 dní před požadovaným dnem přerušení dodávek z důvodu neoprávněného odběru elektřiny, plynu nebo tepelné energie. Uvedené ustanovení není výslovně provázáno s § 51 odst. 1 písm. b) a § 74 odst. 1 písm. b) energetického zákona, ale představuje implementaci čl. 10 odst. 11 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU, když jeho účelem je náležité informování zákazníků s dostatečným předstihem před možným odpojením, včetně informování o možnostech řešení tohoto stavu. Ve vazbě na uvedené ustanovení tedy spotřebitel má být na možnost přerušení či omezení dodávek upozorněn minimálně 30 dní před dnem ukončení jejich poskytování.

5 OPAKOVANÉ NEPLNĚNÍ PLATEBNÍCH POVINNOSTÍ – NEGATIVNÍ VYMEZENÍ

Energetický zákon v případě neplnění platebních povinností blíže nespecifikuje, o jaké platební povinnosti se jedná, s jedinou výjimkou platebních povinností vyplývajících z náhrady škody způsobené neoprávněným odběrem.

ERÚ je toho názoru, že s výjimkou uvedené platební povinnosti vyplývající z náhrady škody způsobené neoprávněným odběrem se musí jednat o platební povinnosti vyplývající z příslušné smlouvy mezi zákazníkem a držitelem licence. Typicky se tedy bude jednat o platby za dodanou komoditu nebo za poskytnutou službu infrastruktury, hrazené formou zálohy nebo doplatku při vyúčtování. Vedle toho nelze vyloučit řádné ujednání dalších peněžitých plnění v rámci smluvního vztahu, ať již se jedná o plnění za určitou nadstandardní službu poskytnutou držitelem licence, anebo ujednání o smluvní pokutě za porušení povinností.

Z výše akcentované nutnosti restriktivního výkladu však zároveň plyne, že sjednáváním či nárokováním si dalších plateb nelze obcházet právní úpravu neoprávněného odběru a dovozovat jeho existenci při

---

¹ § 1968 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

faktickém prodlení pouze s jednou platební povinností. Za platební povinnost, jejímž nesplněním by bylo možno naplnit skutkovou podstatu neoprávněného odběru, tak zejména ERÚ nepovažuje odvozené platební povinnosti, např. poplatek za zaslání upomínky zákazníkovi za dlužnou platbu (když samotná tato upomínka je podmínkou, aby se o neoprávněný odběr mohlo jednat) anebo smluvní sankci za včasné neuhrazení jiné smluvní platby.

Zároveň je nutno zdůraznit, že aby se jednalo o neoprávněný odběr v důsledku opakovaného neplnění platebních povinností, musí se i z hlediska výše jednat o platební povinnosti vyplývající z obsahu příslušného závazku. Pokud držitel licence vůči zákazníkovi nárokuje uhrazení platby, která neodpovídá ujednanému závazku, případně tak činí na základě neoprávněné jednostranné změny smlouvy, v takovém případě se ani v případě prodlení zákazníka o splnění podmínky neoprávněného odběru nejedná. Za neodpovídající ujednanému závazku lze v tomto smyslu považovat požadavek na platbu zálohy ve výši, která byla jednostranně změněna či stanovena dodavatelem v rozporu s pravidly upravenými v ustanovení § 11 odst. 6 energetického zákona. Pokud dodavatel zneužije závislosti zákazníka na poskytování dodávek a formou omezení dodávek donucuje zákazníka k uhrazení neoprávněné či sporné platby, jedná se o okolnost spáchání přestupku, která významně zvyšuje závažnost spáchaného přestupku a jako taková se zohledňuje i ve výši udělené pokuty.

6 UPOZORNĚNÍ NA CHARAKTER VÝKLADOVÉHO STANOVISKA

Toto výkladové stanovisko ERÚ, které není ani právním předpisem, ani individuálně závazným správním rozhodnutím, bylo zpracováno návodně pro účastníky trhu s elektřinou a plynem, zejména pro dodavatele energií a zákazníky tak, aby nedocházelo k možným interpretačním problémům k ustanovením výše uvedených právních předpisů v oblasti působnosti úřadu. ERÚ bude k tomuto aktualizovanému výkladovému stanovisku přihlížet ve své rozhodovací činnosti, než dojde ke změně právních předpisů nebo rozhodovací praxe, která by si vyžádala změnu tohoto stanoviska.

Sekce správních řízení

Vydání 24.01.2023

Energetický regulační úřad

Masarykovo náměstí 91/5, 586 01 Jihlava

+420 564 578 666

podatelna@eru.cz

ID datové schránky ERÚ eeuaau7

www.ery.cz/legislativa-a-spravni-cinnost

© 2023

Energetický regulační úřad